

ИВАНА

Да Бог да мир и да остане да влада где јесте. И да тече као река. И као дрво да расте. И да гледа у нас као што ми гледамо у њега. Колико су ове молитве уздигле Иванин понос усправљеног живота то зна и њен муж. Онда, откуда њему толико видовито обиље ?

Ивана Чавић, девојачко Марић, зубарска техничарка, у ординацији доктора Ејуба Шарића 1993. године, за кога је радила у Травнику, била је четири дана са мужем и децом, девојчица од две и дечак од четири година, док доктор Ејуб није обезбедио бекство за породицу Чавић, сада је непомично седела испред мужа са мозаиком осмехом - коцкице страха и видици суза. Остоји је врло драго то што је Ивана рекла. Напокон је споменула Бога после осамнаест година. Последњи пут је то било када је питала доктора Ејуба:

– Које је Бог вере?

Доктор је одговорио да не верује у Бога који је Бог свих религија. За Бога је то превише а људима и то мало.

Остоја жели да завири у лице своје жене, никако не би да заборави снебивање с којим она допушта да се њен муж приказује са новим и новим плановима. Наговештени заокрет, каква је идеја о српским јубилејима, требало би да буде довољан да види како се на њеним уснама скупља румен. Сматра да је замисао о српским јубилејима кључна да објасни како је српски заборав створен и како постоји потреба за њим. Примакао се Ивани, чули

су дисање једно другом. То ваздух шири истините вести о животу.

У Остојиној намери да живи од српских свечаности историје Ивана је препознала рубно лутање по стварности. Није у стању да пронађе бољи опис онога шта их чека. Запосела је сигурност тезге са кинеском робом на Најлон пијаци, трособан стан и редовно студирање њихове деце. Српским језиком за српске избеглице то би се назвало – ухватили се за зелену грану. Онда је Ивана самосажалевајући рекла:

– Било је сувише добро да би било истинито, јер истина се не рачуна само у једном избеглиштву и једне генерације.

Могуће је видети небо и земљу на лицу вољене жене. Употребом само ћутања могу се на светло изнети праве речи. Не сумња Остоја да се досадашњем животу у Новом Саду може признати измирење са основним потребама. Али се даде успоставити нешто на новим принципима до руководеће јасноће. Имао је осећај да би Ивана могао да повери и тајну стварања света.

Ивана милује тугу којом је рат у Босни засекао њен осмех, а наставља језиком обљетница, протежирајући историју као робу, која се у први мах може учинити попут индустрије пролазности. На крају, један друштвени производ је утолико кориснији што се за њега може наћи веће тржиште у традицији и култури народа. Од какве користи је то што читамо само новине које објављују да би се заборавило. Остоја се преиспитује и замишља да је можда требао говорити опуштено и натенане о страху као малој празној пројекцији приватности. Узнемирена Ивана је као потрчко дана, испражњене далековидности, али разумеће га волећи.

Опет нема мира, помишља Ивана. Мир није ништа друго него болна пролазност и помаже само да се изађе на крај са ратом. Ми га заправо ређамо и доживљавамо

једино нашим сенкама. Њен Остоја, тако смањује растајање између њих када су заклоњени светом. Муж јој је дошао на идеју да би могао живети од пролазности и да је наплати као савршен узорак за будућа истраживања. Ивана га узима за руку, воли га и он може рећи све. Говори језиком који још чува двосмисленост:

– Видик песка ми се прилагођава, коначно не цури ми пред очима да би мене затрпао. Јасан сам и птицама као гнездо које хода. Престао сам памтити, хоћу да производим време.

На Остојине речи Ивана је одговорила брзо и целим телом. Опет су једно биће.